

YOUNGWORKS

EEN STEM VOOR JONGEREN MET EEN BEPERKING

Voor Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland, Ieder(in), JongPIT

30 december 2021

Inhoudsopgave

1.	Conclusie en kansen	p. 3
2.	Inleiding	p. 4
3.	Kenmerken deelnemers	p. 6
4.	Het belang van een stem	p. 8
5.	Behoeften in gezien en gehoord worden	p. 10
5.1	Fundamentele behoeften	p. 10
5.2	Behoeftte aan support	p. 13
5.3	Behoeftte aan kennis en informatie	p. 15
	Bijlage: beschrijving van een sessie	p. 19

1. Conclusie en kansen

Hoe kunnen jongeren met een beperking op korte termijn een stem en gezicht krijgen in de ontwikkeling van corona-beleid en daarnaast structureel beter gezien en gehoord worden op voor hen relevante thema's?

Om antwoord te geven op deze vraag organiseerden we meerdere online sessies waarin jongeren met een beperking en professionals op verschillende onderwerpen (werk, stage, dagbesteding, zorg, onderwijs, wonen en vrije tijd) met elkaar in gesprek gingen. Sommige van de professionals die deelnamen, werken veel met jongeren met een beperking en anderen komen sporadisch met deze doelgroep in aanraking.

Jongeren met een beperking voelen zich niet gezien en gehoord

Jongeren met een beperking willen niets liever dan een normaal leven leiden, maar ze hebben in het dagelijks leven vaak het gevoel dat zij niet volledig mee kunnen doen. Ze voelen zich buitengesloten, en niet gewaardeerd om de persoon die zij zijn. Hoewel de groep jongeren met een beperking niet over één kam kan worden geschoren, hebben ze allemaal de behoefte om meer gezien en gehoord te worden. Doordat ze een beperking hebben én jong zijn, willen ze op een andere manier benaderd en betrokken worden dan bijvoorbeeld volwassenen met een beperking. Ook hebben ze hierin vaak iets anders of extra's nodig ten opzichte van jongeren zonder beperking, zoals maatwerk en flexibiliteit.

Om jongeren met een beperking structureel te betrekken, moet de grondhouding veranderen.

Wat sterk naar voren komt uit de ervaringen van jongeren, is dat er vooral iets moet veranderen in de grondhouding van de professionals die sporadisch met hen in contact komen. We zien dat het bij deze groep professionals, en vaak ook in de organisaties waar zij werken, ontbreekt aan onderstaande drie elementen:

- **Urgentie** | de noodzaak om jongeren met een beperking te betrekken wordt niet gevoeld.
- **Leergierigheid** | er is een hoop onwetendheid over jongeren met een beperking en een gemis aan nieuwsgierigheid om deze jongeren te leren kennen.
- **Waardering** | jongeren met een beperking worden structureel onderschat en ondergewaardeerd waardoor hun potentieel niet gezien wordt.

Hierdoor blijft betekenisvolle en structurele betrokkenheid van jongeren met een beperking uit. Uitzonderingen daargelaten, zo blijkt uit individuele verhalen van jongeren, worden bovenstaande elementen nauwelijks team-, afdelings- of organisatiebreed gedragen.

Namens jongeren met een beperking pleiten wij voor meer aandacht voor deze drie basiselementen binnen alle organisaties die met deze jongeren werken. Ook als je je als organisatie richt op een bredere groep jongeren, en jongeren met een beperking slechts een deel uitmaakt van je totale doelgroep. Het is cruciaal om als organisatie kritisch op de eigen grondhouding te reflecteren. Belangrijke vragen hierbij zijn:

- Zien wij het belang in van de stem van jongeren met een beperking, en wordt deze noodzaak organisatiebreed gevoeld?
- Hebben wij voldoende kennis en vaardigheden in huis over deze jongeren, en staan we open voor nieuwe inzichten?
- Zijn wij ons als organisatie bewust van de kracht, talenten en potentie van jongeren met een beperking, en zetten we deze op een positieve manier in?

2. Inleiding

Begin zomer 2021 heeft Youngworks onderzocht hoe de groep jongeren met een beperking de corona-periode heeft beleefd en welke behoeften ze hebben ten aanzien van hun toekomst. Uit dat onderzoek bleek dat corona een flinke impact heeft op de levens van jongeren met een beperking. Hoewel de behoeften en beleving van jongeren met een beperking sterk verschillen, bleek dat vrijwel alle jongeren zich onvoldoende gezien en gehoord voelen in beleid en de media. Daarom heeft Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) in samenwerking met Ieder(in) en JongPIT hier een vervolg aan gegeven en Youngworks gevraagd om het gesprek te faciliteren tussen jongeren en professionals over oorzaken en mogelijke oplossingen om jongeren met een beperking in de toekomst structureel beter te zien en te horen.

Doel co-creatietraject

Het doel van het co-creatietraject is terug te brengen tot de volgende vraag: Hoe kunnen jongeren met een beperking op korte termijn een stem en gezicht krijgen in de ontwikkeling van corona-beleid en daarnaast structureel beter gezien en gehoord worden op voor hen relevante thema's?

Online sessies tussen beleidsmakers, professionals en jongeren met een beperking

Om deze vraag te beantwoorden, organiseerde Youngworks in oktober 2021 een week lang dagelijks een online sessie van 2,5 uur waarin jongeren met een beperking¹ in gesprek gingen met professionals en beleidsmakers². Elke dag stond een ander belangrijk onderwerp in het leven van jongeren centraal: (1) werk, stage & dagbesteding (2) zorg, (3) onderwijs, (4) wonen & vrije tijd. Professionals uit dit werkveld waren op de desbetreffende dag aanwezig.

We hebben er bewust voor gekozen om de sessies online te organiseren, zodat ze toegankelijk zijn voor iedereen. Ook voor degenen die niet makkelijk naar een locatie toe kunnen komen of elkaar door corona liever niet in fysiek groepsverband ontmoeten.

Deelnemers

In totaal hebben 24 jongeren en 20 professionals van verschillende instanties en organisaties deelgenomen. De betrokkenheid van de professionals bij jongeren met een beperking verschilde sterk. Sommigen werken dagelijks met jongeren, terwijl anderen in hun werk nauwelijks direct betrokken zijn bij deze groep maar hier wel plannen, richtlijnen of beleid voor schrijven. De groep jongeren met een beperking bestond uit 13 meiden en 11 jongens. De jongste deelnemer was 14 jaar en de oudste 26 jaar oud. In de afbeelding hieronder is de verdeling over de dagen te zien.

¹ In dit rapport schrijven we voor de leesbaarheid over jongeren met een beperking. We bedoelen daarmee de brede groep van jongeren met een visuele beperking, jongeren met een stoornis, chronisch zieke jongere, jongeren met een lichamelijke beperking (zowel zwaar als licht) en jongeren met een (licht) verstandelijke beperking.

² In dit rapport noemen we deze groep professionals.

	Professionals	Jongeren
Maandag 25-10 Werk, stage & dagbesteding	9 professionals	8 jongeren
Dinsdag 26-10 Zorg	3 professionals	5 jongeren
Woensdag 27-10 Onderwijs	4 professionals	6 jongeren
Donderdag 28-10 Wonen & vrije tijd	4 professionals	5 jongeren

Werving en selectie

Alle deelnemers zijn via het netwerk van VGN, Leder(in,) JongPIT en Youngworks geworven. We merkten dat het een uitdaging was om professionals te werven die al ervaring hebben met het betrekken van jongeren met een beperking. Het perspectief van de deelnemende professionals op jongeren met een beperking een stem geven, is hierdoor beperkt.

Handelingsperspectief

Naast dit adviesrapport lanceren we een videocompilatie waarin jongeren met een beperking de urgentie van het betrekken van hun stem uitleggen, en verwijzen we naar het document 'Uit de startblokken'. Hierin geven we praktische tips om als professionals en als organisatie aan de slag te gaan met het betrekken van jongeren met een beperking.

Leeswijzer

In dit rapport beschrijven we naar aanleiding van de gedeelde ervaringen en behoeften tijdens de sessies, waarom het zo belangrijk is dat jongeren met een beperking meer gezien en gehoord worden. Hierbij staat het jongerenperspectief centraal en vullen we aan vanuit het perspectief van professionals. We geven eerst een beschrijving van de deelnemers. Vervolgens gaan we in op het belang om jongeren met een beperking een stem te geven. Tot slot bespreken we wat hierin belangrijk is en waarop gelet moet worden.

Neem voor vragen of toelichting contact op met Youngworks, t. 020-419 98 40, info@youngworks.nl.

3. Kenmerken deelnemers

In dit hoofdstuk geven we een beschrijving van de deelnemers en benoemen we de belangrijkste inzichten over deze groepen.

3.1. Jongeren met een beperking

De groep jongeren met een beperking is erg divers, maar over één ding zijn ze het eens: ze voelen zich niet gezien en gehoord

De groep jongeren die meedeed aan de sessies is zeer divers. Niet alleen krijgen ze, net als jongeren zonder beperking, in verschillende levensfasen ieder op hun eigen manier te maken met uitdagingen op het gebied van werk, stage, dagbesteding, zorg, onderwijs, wonen en vrije tijd. De diversiteit is ook groot doordat deze jongeren uiteenlopende ervaringen opdoen, gerelateerd aan hun beperking. Ondanks deze verschillen, kwam uit de sessies duidelijk naar voren dat jongeren met een beperking zich in essentie onvoldoende gezien en gehoord voelen. Zowel op maatschappelijk niveau (in wet- en regelgeving, de media en in communicatie vanuit de overheid) als op organisatieniveau (bijvoorbeeld binnen school, bedrijven, gemeenten en in de leerlingen-, bewoners of -cliëntenraden) en op individueel persoonsniveau (waarbij het gaat om communicatie en zeggenschap in het eigen leven). Hier willen ze graag verandering in brengen en daarom doen ze mee aan deze sessies. Zij zien dit als een kans om hun mening te geven, ervaringen te delen, verhalen van andere jongeren en professionals te horen en bij te dragen aan verandering.

“Ik vond het heel leuk dat er in de sessies naar onze mening werd gevraagd. Daardoor kreeg ik het gevoel dat we wél inspraak kregen, wat in het dagelijks leven vaak niet zo is.”
Vrouw, 19 jaar, somatisch onvoldoende verklaarde lichamelijke klachten

Jongeren met een beperking hebben hun eigen, persoonlijke, uitdagingen

Jongeren met een beperking zijn uniek in hun behoefte aan een stem. Ze kunnen hierin niet vergeleken worden met andere doelgroepen, zoals volwassenen met een beperking of jongeren zonder beperking. Er treedt namelijk een wisselwerking op tussen hun identiteitsaspecten levensfase (jong zijn) en hun beperking. Dit stelt hen voor unieke (persoonlijke) uitdagingen, die bepalend zijn voor hun maatschappelijke positie.

Enerzijds bevinden jongeren met een beperking zich in de levensfase waarin ze zich losmaken van hun ouders. Het contact met leeftijdsgenoten wordt voor hen belangrijker en ze gaan steeds meer nadenken en keuzes maken over hun toekomst. Parallel aan deze behoefte aan autonomie en ontwikkeling, zijn ze door hun beperking juist sterk afhankelijk van anderen en van beleid en regelingen. Daarbij zitten ze nog volop in het proces van ontdekken wat ze (in het volwassen leven) alleen kunnen, waar ze ondersteuning bij nodig hebben, waar ze recht op hebben en hoe ze dit bespreekbaar kunnen maken. Kortom: er bestaat een spanningsveld tussen enerzijds hun groeiende natuurlijke behoefte aan zelfstandigheid, en anderzijds de harde realiteit van hun systematische afhankelijkheid als jongvolwassene met een beperking. Omgaan met dit spanningsveld maakt dat zij met dilemma's kampen die specifiek gelden voor deze doelgroep.

Jongeren ervaren verschillende drempels om zich uit te spreken

Jongeren met een beperking willen opkomen voor zichzelf en hun stem laten horen. Maar dit is niet voor iedereen vanzelfsprekend. We horen verschillende redenen waarom jongeren zich (nog) niet uitspreken. Variërend van onzekerheid: *“Waarom willen anderen naar mijn verhaal luisteren?”* tot angst: *“Ik ben afhankelijk van de zorg van mijn arts. Ik vind het belangrijker dat die relatie goed is dan dat ik altijd zeg wat ik denk.”* Jongeren geven ook aan dat zij vanwege inspanningstolerantie gerelateerd aan hun beperking niet altijd van zich kunnen laten horen omdat het veel energie vraagt: *“Ik moet vaak kiezen: of een tentamen maken of urenlang met het UWV aan de telefoon zitten.”* Of dat de manier van inspraak op andere manieren niet aansluit bij hun behoefte of niveau: *“Ik ben wel eens door het ministerie van Volksgezondheid gevraagd om mee te praten, maar dat is dan vaak op plekken waar ik in mijn rolstoel niet makkelijk naar toe kan.”* En: *“Lange teksten zijn voor mij een woordensoep en ik vind het moeilijk om te onthouden, dus ik vind evaluatievragenlijsten lastig”*. Wij realiseren ons dat ook wij met onze opzet (online sessies van 2,5 uur in groepsverband) niet alle jongeren met een beperking hebben bereikt.

3.2. Professionals

Professionals verschillen sterk in hoe ze zich met de betrokkenheid van jongeren met een beperking bezighouden

Alle aanwezige professionals waren gemotiveerd om jongeren met een beperking te ontmoeten en van hen te leren. Toch zagen we duidelijk verschillen in beweegredenen om mee te doen aan de sessies en behoeften ten aanzien van het betrekken van jongeren. Dit heeft alles te maken met hun ervaringen met jongeren met een beperking.

- ***Aanwezige professionals zetten naar eigen zeggen de stem van de doelgroep al centraal en zoeken extra tips***

Een deel van de professionals die meededen aan de sessies komen in hun werkzaamheden frequent in contact met jongeren (met een beperking), bijvoorbeeld als persoonlijk begeleider of jobcoach. Deze professionals kwamen naar de sessies voor praktische handvatten en tips bij het betrekken van de doelgroep: Welke netwerken bestaan hiervoor? Hoeveel tijd kost het? Hoe richt ik het proces in en wat levert het op? Hoe krijg ik mijn collega's mee? Het merendeel vindt dat ze in hun werk de stem van jongeren met een beperking al centraal zetten. Drempels die zij noemen zijn vooral extern, bijvoorbeeld een gebrek aan tijd en steun binnen het team of van de leidinggevenden. Niet iedereen binnen organisaties ziet het belang en de waarde in van deze doelgroep betrekken, of weet hoe dit aan te pakken.

- ***Professionals die sporadisch in contact komen met jongeren met een beperking moeten hun eerste stap in het betrekken van de doelgroep nog zetten***

Het merendeel van de aanwezige professionals komt zelden met jongeren met een beperking in contact, maar maakt er wel beleid of beslissingen over. Binnen deze groep vallen onder andere beleidsmakers, adviseurs, bestuurders, managers en werkgevers. Zij kwamen vooral naar de sessies om inspiratie op te doen en te luisteren naar verhalen van jongeren. Omdat ze deze jongeren überhaupt nog niet bij hun beslissingen betrekken, deelden ze tijdens de sessies weinig over hun ervaringen en dilemma's in het betrekken van jongeren met een beperking en stelden ze weinig gerichte vragen. De sessies leidden bij hen tot een eerste bewustwording over dat het waardevol en belangrijk is om jongeren met een beperking te betrekken bij processen, beleid en beslissingen.

4. Het belang van een stem

Jongeren met een beperking hebben unaniem de behoefte om meer gezien en gehoord te worden. In hun beleving gebeurt dit nu nog te weinig. In dit hoofdstuk leggen we uit waarom het zo belangrijk is dat hier verandering in komt.

Jongeren met een beperking voelen zich in het normale leven onvoldoende gezien en gehoord

Jongeren met een beperking hebben het gevoel dat ze vaak niet gezien worden als de volledige persoon die ze zijn. De nadruk ligt op een negatieve manier op hun beperking, en niet op hen als persoon. Dit merken ze met name in het alledaagse contact met onbekenden, en in contact met (werknemers van) reguliere organisaties die sporadisch met deze doelgroep te maken hebben, zoals overheidsinstanties, woningbouwverenigingen, onderwijsinstellingen en ook sommige zorgorganisaties. In het contact met professionals en organisaties voor wie jongeren met een beperking de hoofddoelgroep vormen, ervaren ze meestal meer erkenning voor de persoon die ze zijn. Binnen deze organisaties wordt voor hun gevoel vaker voorbij hun beperking gekeken doordat ze minder over hun beperking hoeven uit te leggen en er meer aandacht is voor hun behoeften en mogelijkheden als mens en jongere.

Onwetendheid en negatieve beeldvorming plaatst jongeren buiten het 'normale leven'

Dat er binnen alledaags contact en reguliere organisaties zo'n sterke nadruk ligt op hun beperking komt volgens de jongeren vooral doordat er maatschappijbreed te weinig over hen bekend is. In de eerste plaats is er onvoldoende bekend over hoe het is om met een beperking te leven. Daarnaast is er onwetendheid over het feit dat deze jongeren, net als alle andere jongeren hun eigen dromen, talenten en uitdagingen hebben. Ofwel, het besef ontbreekt dat jongeren met een beperking ook gewoon jongeren zijn, met hun eigen dingen en behoefte aan een stem. Maar dat ze soms wel iets meer of iets anders nodig hebben om hun stem te laten horen.

Samenhangend met deze onwetendheid hebben de jongeren het gevoel dat mensen vaak een onterecht negatief beeld van hen hebben als moeilijk, ongemakkelijk of minderwaardig. Anderen vullen voor hen in dat ze iets niet kunnen of iets niet moeten doen, terwijl ze goed in staat zijn om aan te geven wat ze willen en waartoe ze in staat zijn. Daar wordt alleen vaak niet (op de juiste manier) naar gevraagd of naar geluisterd. Door deze beperkte en negatieve beeldvorming, ervaren jongeren weinig ruimte om zich te laten zien en van zich te laten horen. En dit gebrek aan ruimte ervaren ze vooral binnen alledaags contact en binnen reguliere organisaties, waardoor ze zich met name buitengesloten voelen van het 'normale leven'.

Ervaringen van uitsluiting zijn nadelig voor hun ontwikkeling en kansen, en een gemiste kans voor organisaties en de maatschappij

Deze ervaringen van uitsluiting zijn problematisch. In eerste instantie natuurlijk voor de jongeren zelf, die het gevoel hebben dat door een structureel gebrek aan ruimte en een stem niet genoeg rekening met hen wordt gehouden. Zij krijgen hierdoor minder de kans om zich, net als hun leeftijdsgenoten zonder beperking, te ontwikkelen, van zich te laten horen en deel uit te maken van de maatschappij. Terwijl we weten dat dit voor alle jongeren belangrijk is. Daarnaast is het een gemiste kans voor organisaties zelf en de samenleving als geheel. Want doordat deze groep jongeren niet genoeg gezien en

gehoord wordt en structureel minder kansen krijgt, blijft hun talent onbenut, worden veel leerzame verhalen niet gehoord, en gaat een schat aan waardevolle interacties verloren.

Kortom, het is belangrijk jongeren met een beperking veel meer te benaderen zoals jongeren in het algemeen worden benaderen, en te zoeken naar manieren om ze een stem te geven en te waarderen om wie ze zijn.

5. Behoeften in gezien en gehoord worden

De behoefte om meer gezien en gehoord te worden, wordt door jongeren met een beperking breed gedragen. Tegelijkertijd zorgt de diversiteit binnen deze groep jongeren ervoor dat de manier waarop ze betrokken willen worden sterk uiteenloopt. Ze vinden verschillende dingen prettig, qua ontmoeting, communicatie en informatie. Hierdoor bestaat er geen gouden formule of eenduidige oplossing voor het bereiken en betrekken van deze jongeren. Wel zien we dat ze gemeenschappelijke behoeften hebben als het gaat om gezien en gehoord worden. Deze behoefte kunnen we onderdelen in drie categorieën: fundamentele behoeften, behoefte aan support en behoefte aan kennis en informatie. Hieronder lichten we deze behoeften verder toe.

5.1. Fundamentele behoeften

Fundamentele behoeften gaan over de balans tussen enerzijds gezien en behandeld worden als normale jongeren, en anderzijds genoeg aandacht voor wat ze door hun beperking anders of extra nodig hebben om hun stem te laten horen.

Een positieve benadering

Gewenste situatie

Jongeren met een beperking vinden het belangrijk dat mensen een positiever en reëler beeld van hen hebben. Niet alleen over wat het betekent om een beperking te hebben. Maar ook over dat ze juist heel normale jongeren zijn die dezelfde dingen willen en kunnen als andere jongeren zonder beperking. En dat ze door hun beperking vaak juist unieke en leerzame verhalen te vertellen hebben, of zich op een bijzondere manier ontwikkeld hebben. Kortom, het is voor hen belangrijk dat hun talenten en capaciteiten meer centraal komen te staan en dat niet steeds de focus ligt op wat ze niet kunnen. Dit geldt zowel voor hoe ze benaderd worden binnen bijvoorbeeld school en werk. Maar ook voor hoe er over hen gepraat wordt, of niet, binnen media, communicatie en van jongs af aan op school.

Huidige situatie

Momenteel voelen jongeren met een beperking vaak dat anderen onterecht een negatief beeld van hen hebben waardoor ze niet dezelfde mogelijkheden krijgen als hun leeftijdsgenoten. Een belangrijk voorbeeld hierbij is dat veel jongeren met een beperking moeite hebben een (bij)baan of stage vinden. Er lijkt weerstand of angst onder werkgevers te heersen om jongeren met een beperking aan te nemen. Zij hebben vaak een negatief beeld bij wat een beperking inhoudt, denken dat het ingewikkeld is om ermee om te gaan, ook voor hun andere werknemers. Hierdoor krijgen deze jongeren niet dezelfde kans als anderen en lopen sommigen zelfs onnodig studievertraging op.

Zo kan het ook

“Ik had gesolliciteerd bij een bedrijf, en werd uitgenodigd voor een gesprek. Toen ik daar was liep ik samen met mijn huidige leidinggevende de trap op, naar zijn kantoor. Het viel hem op dat ik moeite had met traplopen. Hij vroeg hier niet gelijk naar. We hadden eerst een normaal sollicitatiegesprek. Het was een heel open en fijn gesprek. Ik voelde me zo op mijn gemak dat ik vertelde dat ik vanwege mijn zenuwaandoening moeite heb met bewegen en snel vermoeid ben. Hij toonde erg veel begrip, en vroeg in hoeverre dit mijn leven beperkt en welke aanpassingen ik nodig heb om op werk goed te kunnen

functioneren. Na mijn sollicitatiegesprek heeft hij zich helemaal verdiept en ingelezen in mijn aandoening. Op mijn eerste werkdag wees mijn leidinggevende me mijn werkplek op de begane grond. Hij vertelde dat hij ervoor gezorgd had dat ik niet elke dag de trap op en af moet. Zo fijn dat hij daar uit zichzelf mee gekomen is! Dit voelt echt als een goede start!"

Man, 21 jaar, zenuwaandoening

Idee van een jongere

"Beperkingen zouden meer zichtbaar moeten zijn in de maatschappij. Als meer mensen het zien, dan wordt het vanzelf steeds gewoner. Bijvoorbeeld in de media: het zou tof zijn als het steeds normaler wordt om in films en series ook jongeren met een beperking te zien. Zoals een jongen die maar één arm heeft, of iemand die medicatie moet slikken om zich oké te voelen. Ik vind het wel belangrijk dat het er dan geen extreme focus op de beperking ligt, en er een sensatie van gemaakt wordt. Liever als sidestory, het hoort er gewoon bij, het zijn gewone mensen die ook andere dingen doen en die dus ook op televisie komen. Je hebt in Nederland veel programma's waarbij de focus juist op de beperking ligt, ik ben daar geen fan van. Een goed voorbeeld uit Amerika waarbij ze op een positieve manier iemand met een beperking in beeld brengen, is de serie The Good Doctor. Daarin laat een arts met autisme zien hoe hij in de maatschappij past én arts kan zijn. Wat ik ook mooi vond is dat een model voor een groot modemerken met een sensor op haar been liep. Zij heeft diabetes en laat zien dat ze mooi is zoals ze is, ook met sensor. Ik vind eigenlijk dat dit de norm moet zijn."

Vrouw, 24 jaar, een combinatie van angst- en dwangstoornis

Maatwerk en flexibiliteit

Gewenste situatie

Jongeren met een beperking zijn jong, en willen net als andere jongeren dingen doen die bij hun levensfase horen: naar school gaan, stagelopen, beginnen met werken, met vrienden plezier maken, op zichzelf wonen en betrokken worden bij beslissingen die hen aangaan. Om deel te nemen aan dit normale leven, hebben zij soms wel iets anders of extra's nodig. In een reguliere schoolsetting zijn dit bijvoorbeeld een goede bureaustoel, online les, extra tijd bij een toets of aanpassingen in hoe de leerlingenraad georganiseerd wordt. Dit geldt dus niet alleen voor alledaagse zaken als een les volgen, maar ook voor de manier waarop inspraak georganiseerd wordt. Kortom: er zijn vaak (maar kleine) aanpassingen nodig om jongeren met een beperking deel te laten nemen en mee te laten beslissen. Maar die vergen wel een persoonlijke benadering en voldoende flexibiliteit vanuit organisaties als zorg- en onderwijsinstellingen en werkgevers.

Huidige situatie

Jongeren met een beperking maken vaak mee dat het door hun beperking niet mogelijk is om deel te nemen aan alledaagse dingen. Ze stuiten op weerstand binnen organisaties en instanties om (simpele) uitzonderingen of aanpassingen te maken die het voor hen mogelijk maken om wel mee te doen en mee te beslissen. Professionals die veel met deze jongeren werken herkennen dit, en beschrijven dat dit te maken heeft met regeltjes- en hokjes-denken dat het uitgangspunt is van veel werkprocessen. Jongeren vallen in een hokje waar regels aan zijn verbonden, en er bestaat angst om deze regels los te laten. Zo horen jongeren vaak dat er voor hen geen uitzondering gemaakt kan worden, want als ze dat voor één iemand doen, moeten ze dat ook voor anderen doen. Met het antwoord 'regels zijn regels' en 'geen privilege' worden ze vaak weer naar huis gestuurd.

"Een deel van mijn lessen vindt plaats op de vierde verdieping en daar kan ik niet komen met mijn rolstoel. Ik kaartte dit aan. Maar eigenlijk was alles te ingewikkeld. Lessen

verplaatsen kon niet door het rooster. En ik kon geen liftpas krijgen omdat de lift alleen bedoeld is voor docenten. Dat is echt frustrerend en ik wou er eigenlijk gewoon mee stoppen. Uiteindelijk heeft mijn persoonlijke begeleider ervoor gezorgd dat ik een liftpas kreeg. Het heeft alleen wel meer dan een half jaar geduurd."

Vrouw, 22 jaar, chronisch ziek

"Ik kon nooit meedoen met de leerlingenraad en nu ook niet met de studentenraad. Ik wou het wel heel graag, want ik heb veel ideeën over wat beter kan in het onderwijs en ik vind het leuk om te discussiëren. Maar alles gaat per mail en via tekstverslagen. Dat maakt het voor mij lastig om mee te doen. En daarnaast is het praktisch onhandig met inplannen: want die bijeenkomsten zijn altijd als ik bijles of andere begeleiding heb."

Man, 23 jaar, ernstige dyslexie

Het aanspreekpunt zijn

Gewenste situatie

Jongeren met een beperking lopen er tegenaan dat het vaak wel óver hen gaat, maar er te weinig direct mét hen gecommuniceerd wordt. Ze willen direct aangesproken worden als het over hen gaat, en ze willen dat beslissingen en documentatie over hen inzichtelijk zijn. Ze willen meepraten over wat er over hen beslist, geschreven en gecommuniceerd wordt, zodat ze goed op de hoogte zijn en meer controle over hun eigen leven ervaren.

Huidige situatie

Jongeren met een beperking merken dat ze niet actief betrokken worden in gesprekken als het over hen gaat. Dit geldt zowel op het gebied van beleidsvorming en beslissingen, maar ook als het gaat om directe communicatie. Zo maken ze mee dat men (bijvoorbeeld professionals, doctoren of onderwijzers) zich tot hun ouders of andere professionals richten, in plaats van tot de jongeren zelf. Ook ervaren ze weinig zicht en grip op wat er over hen wordt vastgelegd in dossiers en mailverkeer. Jongeren zijn hierdoor niet altijd goed op de hoogte van wat hen te wachten staat en ervaren weinig zeggenschap over beslissingen die hen aangaan.

Zo kan het ook

"Tijdens een stage-evaluatiegesprek komt het best vaak voor dat de begeleiders of ouders erg aanwezig zijn, veel aan het woord zijn of al met elkaar van alles hebben afgesproken.

Uiteraard is het belangrijk om te horen hoe zij de stage zien, maar ik ben meer geïnteresseerd in wat de leerling te vertellen heeft. Wat wil de leerling leren, hoe vindt een leerling dat het gaat en hoe kijkt hij/zij naar de toekomst? Daar richt ik me op en begin ik mee. En als de anderen toch hun mening doorduwen, schakel ik altijd weer terug naar de leerling en diens behoeften, omdat het om de ontwikkeling en ervaring van de leerling gaat. Hoe beter deze gehoord wordt, hoe beter het traject ingezet kan worden en ook lukt.

Dit blijft wel een uitdaging, omdat ik merk dat volwassenen erg mondig zijn en hun mening willen opleggen aan school en stage."

Stagecoördinator bij een zorggroep

5.2. Behoeftte aan support

Behoeftte aan support gaat over wat jongeren met een beperking nodig hebben aan ondersteuning van anderen. Dit kan een bondgenoot zijn die naast hen staat, of een plek waar ze misstanden aan kunnen kaarten wanneer ze het gevoel hebben dat hun onrecht wordt aangedaan.

Een bondgenoot

Gewenste situatie

Jongeren met een beperking hebben een sterke behoefte aan ondersteuning van een ander. Het kan gaan om een coach, strijder, rolmodel of vertegenwoordiger. Dit geeft hun kracht, motivatie en positiviteit om te gaan voor hetgeen ze nodig hebben om een zo normaal mogelijk leven te kunnen leiden. Een kanttekening bij deze behoefte is dat sommige jongeren het ook frustrerend vinden dat ze een bondgenoot nodig hebben. Zij willen liever dat dit überhaupt niet nodig is en dat er over het algemeen beter naar hun behoeften geluisterd wordt.

- Coach: jongeren hebben behoefte aan een maatje of een coach die ze helpt volhouden en hen aanmoedigt. Iemand bij wie ze hun ei kwijt kunnen. En die hen kan motiveren op belangrijke of kwetsbare momenten. Bijvoorbeeld wanneer ze na meerdere keren solliciteren niet aangenomen worden. **“Je moet het vaak proberen, dus je hebt wel een cheerleader nodig.”**
- Strijder: Jongeren willen een strijder naast zich die voor hen in de bres springt als ze het zelf niet kunnen. Deze rol kan vervuld worden door een ambulante begeleider, maar kan ook door iemand anders worden opgepakt zolang degene de jongere maar vertegenwoordigt. De ervaring leert dat een onafhankelijk persoon meer voor elkaar krijgt dan de jongere (of een ouder) zelf. Dit roept gevoelens van irritatie en frustratie op. Jongeren willen het namelijk het liefst zelf doen, maar krijgen het zelf niet voor elkaar.
- Rolmodel: Jongeren willen een rolmodel. Iemand in een vergelijkbare situatie die hen is voorgegaan, die tips en tricks kan delen, in wie ze zich kunnen herkennen en wiens voorbeeld ze kunnen volgen of waarbij ze advies kunnen inwinnen. Bijvoorbeeld via een onderling buddiesysteem voor jongeren met een beperking. Zodat ze kunnen leren van elkaar, elkaar kunnen adviseren en ondersteunen.
- Vertegenwoordiger of helper: Sommige jongeren met een beperking hebben geen behoefte aan een rolmodel, coach of strijder, maar willen deze rol(len) juist graag zelf vervullen. Zij hebben een intrinsieke motivatie om zich in te zetten voor andere jongeren met een beperking en voelen zich door de combinatie van hun ervaringsdeskundigheid en andere capaciteiten goed in staat om dit te doen. Zij willen juist opkomen voor degenen die daar meer moeite mee hebben. Vaak vanuit de gedachte dat ze niet willen dat anderen hetzelfde overkomt als zij zelf hebben meegemaakt.

Huidige situatie

Jongeren met een beperking hebben nu vaak het gevoel dat ze er alleen voor staan. Naast dat ze in hun omgeving een uitzonderingspositie hebben door hun beperking, voelt het dikwijls alsof ze een eenzame strijd moeten leveren om hun behoeften kenbaar te

maken en te krijgen wat ze nodig hebben of waar ze recht op hebben. Vooral in het contact met grotere organisaties en instanties als gemeenten, overheidsinstanties of onderwijsinstellingen. Een aanzienlijk deel van de jongeren is hierbij op zichzelf aangewezen en geeft aan een bondgenoot missen. Natuurlijk kunnen ze (deels) wel op support van hun ouders rekenen, maar doordat ze in een levensfase zitten waarin ze zich juist losmaken van hun ouders, zijn ze gebaat bij andere vormen van steun. Daarnaast vinden sommige jongeren het lastig dat hun ouders (net als zichzelf) emotioneel betrokken zijn, waardoor ze minder goed op een zakelijke manier kunnen ondersteunen.

Idee van een jongere

"Ik ben erg actief op Instagram over mijn beperking en merk dat veel mensen zich in mijn verhalen herkennen. Daardoor krijg ik ook veel vragen in de chat van jongeren die met dezelfde problemen kampen. Dan kan ik ze een beetje helpen. Ook hoor ik vaak dat ze het fijn vinden om inspiratie te krijgen door hoe ik met mijn beperking omga. Het voelt een beetje alsof we een groep zijn, waardoor je altijd wel iemand naast je hebt voor een advies of support. Het zou fijn zijn als we dit community-gevoel meer kunnen uitbreiden."

Vrouw 18 jaar, combinatie van chronisch ziek en fysieke beperkingen

Een meldpunt

Gewenste situatie

Meerdere jongeren gaven aan dat ze het gevoel hebben dat ze niet de ondersteuning, hulpmiddelen of uitkering krijgen waar ze recht op hebben. Wanneer dit het geval is, willen ze graag dat ze ergens aan de bel kunnen trekken voor onafhankelijk advies of een second opinion. Kortom: er is een sterke behoefte aan een (onafhankelijke) autoriteit, meldpunt of vertrouwenspersoon waar jongeren terecht kunnen als ze voor hun gevoel onjuist behandeld worden. Dit kan ook een regulier meldpunt zijn, als het maar toegankelijk is voor jongeren met een beperking.

Huidige situatie

Op dit moment missen jongeren een plek waar ze aan de bel kunnen trekken als ze het gevoel hebben dat hen onrecht wordt aangedaan, of als ze onafhankelijk advies willen inwinnen. Er zijn wel verschillende initiatieven en organisaties die zich hiermee bezighouden, vooral binnen het onderwijs, horen we van sommige jongeren. Maar het merendeel van de jongeren weet de weg hiernaartoe niet te vinden. Of ze lopen er tegenaan dat geen enkel netwerk of organisatie gespecialiseerd is in de groep jongeren met een beperking. Het gegeven dat zij gevoelsmatig nergens heen kunnen als ze bijvoorbeeld niet krijgen waar ze recht op hebben, zich niet gehoord voelen of ongelijk worden behandeld, geeft hen een gevoel van onmacht en frustratie. Ze weten niet waar ze naartoe kunnen om dit aan te kaarten of om onafhankelijk advies in te winnen.

Idee van een jongere

"Ik wilde laatst onafhankelijk advies over mijn uitkering, maar ik kan nergens heen zonder dat ik een herkeuring krijg, wat mogelijk gevolgen met zich meebrengt voor mijn inkomen. Dat wil ik niet. Ik zou graag willen dat ik ergens terecht kan om aan de bel te trekken. Volgens mij moet dit niet zo moeilijk zijn. Er zijn al genoeg initiatieven en instanties zoals de Kinderombudsman, het College voor de Rechten van de Mens. Maar die richten zich niet op ons jongeren met een beperking. Volgens mij moeten zij meer over ons weten en meer voor ons doen. Of er moet iets speciaals opgericht worden voor ons."

Vrouw, 24 jaar Kyfose en reumatische klachten

5.3. Behoeft e aan kennis en informatie

Jongeren met een beperking merken regelmatig dat er bij organisaties en instanties vaak onvoldoende kennis is over jongeren én over beperkingen. Ook lopen ze ertegenaan dat er binnen informatievoorziening vaak niet aan hen wordt gedacht. In deze paragraaf beschrijven we hun behoeften die gaan over de verbetering van het kennisniveau en de kwaliteit van de informatievoorziening.

Efficiënte communicatie en samenwerking

Gewenste situatie

Jongeren willen graag dat er een betere communicatie en afstemming is tussen professionals binnen een organisatie én tussen professionals van verschillende organisaties, zodat ze niet elke keer opnieuw hun verhaal hoeven te doen. Hun beperking heeft namelijk effect op meerdere aspecten in het leven: school, sociale contacten, vrije tijd, wonen, inkomen, werk. Ze vinden het fijn als professionals die bij organisaties binnen deze verschillende domeinen werken beter met elkaar samenwerken. Daarbij hebben jongeren met een beperking net als alle andere jongeren (zonder beperking) te maken met transitiefasen, bijvoorbeeld van de middelbare school naar vervolgonderwijs, en van onderwijs naar werk. Ook tijdens dit soort transitiemomenten hebben ze behoefte aan een efficiënte samenwerking tussen betrokken partijen.

Huidige situatie

Een belangrijke frustratie ten aanzien van gezien en gehoord worden is dat jongeren met een beperking hun situatie en behoeften telkens weer opnieuw moeten uitleggen aan verschillende professionals, instanties en organisaties. Ze maken vaak mee dat professionals niet goed in kunnen schatten hoe alomvattend de invloed van hun beperking is op verschillende levensgebieden. Waardoor ze telkens weer moeten vertellen wat hun beperking is, welke invloed dit heeft, welke hulp ze al krijgen en wat ze nodig hebben. Dit steeds weer opnieuw uitleggen is vermoeiend, waardoor ze hun motivatie verliezen om hun stem te laten horen.

Idee van een jongere

“Ik zie veel artsen, fysio’s en andere hulpverleners. Het is irritant dat ik steeds weer opnieuw moet uitleggen wat ik allemaal heb. En vooral hoe mijn ziektes van invloed zijn op eigenlijk alles in mijn leven: school, stage, mijn sociale contacten en alledaagse dingen. Eigenlijk zou het handig zijn als je bovenaan je dossier een korte bio van 15 zinnen kan zetten, waarin je kort je verhaal doet en wat elk jaar wordt vernieuwd of aangescherpt. Ik zou een lijstje maken van alles dat ik heb. Wat voor mij belangrijk is in mijn leven en hoe mijn beperking hierop van invloed is. Bijvoorbeeld dat ik ook naar een psycholoog ga, omdat ik bang ben dat ik nog zieker word. Dat ik nu op het vmbo-t zit en hoe belangrijk het voor me is om dit jaar mijn examens te halen. En dat ik daarom liever geen lessen mis voor doktersafspraken. Als mensen uit de zorg dat voorafgaand aan een afspraak lezen, hebben ze hun kennis over mij meteen weer opgefrist.”

Vrouw, 19 jaar, chronisch ziek en angststoornis

Vermogen op waarde schatten

Gewenste situatie

Jongeren met een beperking willen op waarde worden geschat door personen en organisaties waarmee ze contact hebben. Alle jongeren kunnen hun behoeften en wensen aangeven. Het is echter belangrijk dat de vraag en manier waarop jongeren betrokken worden, past bij hun vermogen en capaciteiten. Ze willen niet overschat, maar ook zeker niet onderschat worden.

Huidige situatie

Jongeren met een beperking merken dat anderen hen vaak onterecht onderschatten. Zij worden bijvoorbeeld op een kinderlijke toon aangesproken en niet om hun mening gevraagd. Ook merken ze dat wanneer ze wel hun stem laten horen, hier vaak niets mee gedaan wordt. Of dat ze enkel worden betrokken voor de vorm, zonder dat hun mening serieus genomen wordt. Dit vinden ze vervelend, want hoewel ze met fysieke, mentale, sociale of emotionele of cognitieve uitdagingen kampen, betekent dat niet dat ze niet kunnen aangeven wat ze willen. Deze denkfout wordt volgens hen veel te vaak gemaakt.

“Er wordt vaak voor mij ingevuld dat ik dingen niet begrijp of niet kan omdat ik niet goed kan onthouden en wat langzamer ben. Maar ik weet wat ik wil en kan goed mijn mening geven, het duurt alleen wat langer. Ken je NIVEA? Dat betekent ‘Niet Invullen Voor Een Ander’. Mensen moeten bij mij dus niet invullen dat ik het niet kan. Dat gebeurt nu te vaak. Ik kan bijvoorbeeld goed zeggen wat ik mooi vind voor in ons huis, ik kan goed daarover meebeslissen. En ik kan goed al ervaringsdeskundige aan mensen uitleggen hoe je met mensen met een LVB moet omgaan. Dat heb ik al vaak gedaan.”

Man, 26 jaar, Lichtverstandelijke beperking

“Als mensen eerst weten dat ik een autisme heb voordat ze mij hebben gesproken, dan beginnen ze vaak in Jip-en-Janneke-taal met me te praten, alsof ik een kleuter ben. Dan denk ik ‘Hallo ik kan gewoon ABN hoor, dat hoeft niet.’ En dat ergert me. Dat gebeurde bijvoorbeeld toen ik bij een dokter was. Die zegt dan heel overdreven meerdere keren exact wat hij gaat doen. Dat komt denk ik door vooroordelen over autisten, dat we verbaal niet zo sterk zijn.”

Vrouw, 16 jaar, autismspectrumstoornis

Naast structurele onderschatting merken sommige jongeren dat ze in bepaalde situaties juist onterecht overschat worden. Een goed voorbeeld hiervan is dat een jongere door de gemeente was gevraagd om mee te denken over huisvesting voor jongeren met een beperking. Er werd verwacht dat deze jongere vanuit zijn ervaringsperspectief ook wist hoe om te gaan met ingewikkelde wet- en regelgeving, en de route die jongeren hierbinnen bewandelen. Op zo'n moment wordt juist weer te veel van hen gevraagd.

Accurate kennis

Gewenste situatie

Waar jongeren sterke behoefte aan hebben, is dat het kennisniveau binnen instanties op peil is. Dan gaat het om kennis over wet- en regelgeving en ook over kennis over jongeren met een beperking, soorten beperkingen en over de omgang met deze jongeren. Een verwante behoefte hieraan is de behoefte aan duidelijkheid en transparantie (verwachtingsmanagement). Als professionals het niet weten, is het fijn als ze dit duidelijk aangeven en doorverwijzen naar de persoon die wel over de juiste kennis beschikt.

Huidige situatie

Een groot deel van de jongeren voelt zich niet gehoord in het contact met instanties, ze lopen vooral aan tegen het gebrek aan continuïteit. De ene persoon adviseert A, de ander B, en zo worden ze van het kastje naar de muur gestuurd. Jongeren merken dat personen bij instanties zelf vaak weinig kennis hebben van de mogelijkheden en regelingen. Daarnaast ontbreekt het hen aan kennis over de doelgroep jongeren, beperkingen en uitzonderingen in de wet. Slechts enkele professionals zoeken binnen deze kaders de grenzen op voor mogelijkheden. Jongeren hebben hierdoor het gevoel dat ze zijn overgeleverd aan de grillen van de persoon die ze toegewezen krijgen. Kortom, de kennis over systemen zelf en bijbehorende bureaucratie is bij werknemers van instanties niet op peil, maar ook hun kennis van de leefwereld van jongeren laat te wensen te over. Hierdoor voelen jongeren met een beperking zich niet alleen onbegrepen en ongehoord, maar worden ze ook onjuist geïnformeerd of duurt het lang om processen op gang te krijgen.

“Aan de mensen die zich bezighouden met uitkeringen van mensen die niet kunnen werken zou ik willen zeggen: probeer je te verdiepen in de ander en te luisteren. Doe wat meer research, weet waarom mensen niet kunnen werken, wat hieraan ten grondslag ligt en hoe moeilijk het leven is hen. We kiezen er niet zelf voor dus heb wat meer begrip.”

Vrouw, 19 jaar, somatisch onvoldoende verklaarde lichamelijke klachten

“Toen ik contact had met iemand van de gemeente over een rustige woning was het fijn dat ik iemand sprak die er echt verstand van had. Ze kon me vertellen wat er allemaal nodig was, en wat ik moest doen. En omdat ze zelf een dochter met autisme heeft, snapte ze me beter en heeft ze zich voor me ingezet. Ik vind het belangrijk dat mensen die je helpen vanuit de gemeente ervaring hebben met mensen met een beperking. Dan begrijpen ze beter in wat voor wereld je leeft, wat je nodig hebt en hoe lastig het kan zijn.”

Vrouw, 19 jaar, autismespectrumstoornis

Duidelijke informatievoorziening

Gewenste situatie

Jongeren hebben behoefte aan een duidelijk overzicht (stappenplan, stroomschema, scenario) die hen kan helpen om te zien waar ze, met hun beperking, recht op hebben. Dit zorgt ervoor dat ze goed beslagen ten ijs komen wanneer ze met instanties of professionals het gesprek aangaan over wat ze willen en belangrijk vinden.

Huidige situatie

Jongeren met een beperking weten niet goed waar ze recht op hebben. Informatie over regelingen, financiën, wetgevingen ervaren ze als een doolhof. Daarnaast staat het vaak ook nog beschreven in onbegrijpelijke taal. Hierdoor heerst er veel onduidelijkheid onder deze jongeren. Wanneer zij ter verduidelijking bij de gemeente of overheidsinstanties om advies vragen, merken ze dat niet alleen zij, maar ook ambtenaren niet goed op de hoogte zijn van wet- en regelgeving. Hierdoor loopt een deel van de jongeren inkomsten en ondersteuning mis.

Idee van een jongere

“Er zijn best wel veel verschillende websites waar je informatie kan vinden over thema's als wonen, werk en school enzo. En vaak is het best wel ingewikkeld geschreven. Ik snap niet alles wat er staat en het is ook wel zoeken op verschillende pagina's. Het zou fijn als er een online pagina is voor jongeren met een beperking waarop alle informatie is verzameld. Dat je makkelijk overzicht hebt. En dat er ook gelijk linkjes bij staan van andere websites en belangrijke organisaties in jouw omgeving. Als je hoort dat je een beperking hebt, kan je

even op deze website kijken. Maar bijvoorbeeld ook als je iets nodig hebt of als je je afvraagt hoe je dit moet doen."

Man, 17 jaar, chronisch ziek

Zo kan het ook

"Wij hebben tijdens Corona een platform opgericht met een live streamingsdienst voor jongeren met een licht verstandelijke beperking. Hier kunnen ze sinds Corona niet alleen meedoen aan online dagbesteding maar ook items in begrijpelijke taal over de persconferentie bekijken. We maken deze items samen met de doelgroep zodat we dicht bij hun behoeften blijven. Het werkt heel goed, want zo leggen we op een begrijpelijke manier uit wat er verandert aan het beleid."

Medewerker Zorgorganisatie

Bijlage: beschrijving van een sessie

Iedere sessie had een uniek karakter, door de diversiteit aan deelnemers en verhalen. Met onderstaande geanonimiseerd sessieverslag geven we een globale indruk van hoe een sessie verliep.

Sessie 1 - Werk, stage & dagbesteding (25-10-2021)

De jongeren druppelen al vroeg binnen. De meesten doen vanuit huis mee aan de sessies. Zo krijgen we gelijk een inkijkje in waar ze wonen: een anime poster op de achtergrond, tekeningen van planten of juist een lege kamer. Een enkeling heeft iemand naast zich zitten, bijvoorbeeld een begeleider. Van sommige jongeren is zichtbaar welke beperking ze hebben. Zo doet vandaag een jongen mee die visueel beperkt is en zijn ogen dicht heeft. We helpen hem met de instellingen en de juiste positie achter zijn beeldscherm vinden. Maar bij de meeste jongeren is hun aandoening via de schermpjes niet te zien. De professionals en beleidsmakers komen ook binnen. Sommigen werken thuis maar velen zitten in een kantoorsetting of zelfs in de auto tussen afspraken door. Een enkeling zit samen met een collega achter de laptop.

We beginnen de sessie met een plenaire kennismaking en een petje-op-petje-af spel. Dit is gelijk een leermoment voor onszelf: de jongen met de visuele beperking ziet niet of de deelnemers hun pet op hebben, we vertellen daarom wat er gebeurt tijdens het spel. Erna gaan we uiteen om in groepjes van maximaal zes deelnemers over het onderwerp van de dag door te praten. Jongeren vinden het best spannend, want hierbij gaan ze niet alleen in gesprek met andere jongeren, maar ook met professionals, beleidsmakers en ons als moderatoren van Youngworks. Maar het ijs is al snel gebroken zodra jongeren hun ervaringen delen en op elkaar reageren. Professionals stellen zich luisterend op, waardoor jongeren volop de ruimte hebben om op elkaar te reageren. Ze herkennen zich in elkaars verhaal en helpen elkaar als ze er niet uitkomen: "Mag ik uitleggen wat je bedoelt? Volgens mij bedoel je... Verwoord ik het zo goed?" "Ja, dat is precies wat ik bedoel, dankjewel!" Professionals herkennen de ervaringen van jongeren en lopen soms tegen dezelfde dilemma's aan: "Ja, ik zou ook willen dat er meer bekend wordt over wat jongeren met een beperking allemaal nodig hebben en kunnen!" Beleidsmedewerkers luisteren vooral. Sommigen geven aan dat ze zich door de sessie realiseren dat het belangrijk en waardevol is om jongeren te betrekken: "Ik realiseer me nu dat er nooit iemand van jullie bij mijn overleggen bij zit! Terwijl jullie het zo mooi en goed kunnen verwoorden."

Vandaag hebben we een vol programma want het dagthema is breed: werk, stage en dagbesteding. De jongere jongeren delen op dit thema vooral ervaringen over bijbaantjes en sommigen hebben al stagegelopen. Oudere jongeren delen ervaringen over solliciteren, hun eerste baan maar ook over arbeidsongeschiktheid en hun WAJONG-aanvraag en hun contact met het UWV. Er komen verschillende behoeften aan bod, onder meer flexibiliteit als het gaat om aanpassingen op de werkplek maar ook een behoefte aan begrijpelijke en overzichtelijke informatie over uitkeringen. Kortom: ervaringen en behoeften lopen uiteen, niet alleen door hun verschillende levensfasen maar ook door aanpassingen die nodig zijn en de afhankelijkheid van instanties.

Het enthousiasme om te delen is groot, vooral onder jongeren. Maar we merken ook dat de sessies net iets te lang duren. Een jongere geeft aan dat ze behoefte heeft aan een extra pauze om weer even te rekken en strekken. Ook wij leren veel van deze eerste dag, morgen extra pauzes en nog meer energizers tussendoor!

